

Årsplan
2026-2027

Rosa Elefant

Grønne Kolibri

Blå Havkatt

Årsplan

1	PRESENTASJON AV BARNEHAGEN	3
	a. Det var en gang	3
	b. Natur- og miljøbarnehage	4
	c. Naturfilosofi og utetid	5
	d. Miljøfyrtårn og Grønt Flagg	6
	e. Kildesortering og kompostering	6
	f. Hagearbeid, drivhus og kjøkkenhage	7
	g. Tøybleier	8
	h. Styringsverket i barnehagen	8
2	PEDAGOGISK OG INNHOLD	9
	a. Hovedmål og pedagogiske kriterier	9
	b. Omsorg og dannelse	11
	c. Lek	12
	d. Læring og læringsstiler	13
	e. Barns medvirkning	14
	f. Mange Intelligenser (MI)	15
	g. Progresjonsplan i forhold til alder og modning (MI)	15
	h. Kosthold og økologisk mat	16
	i. Overgang fra barnehage til skole	17
3	FORELDRESAMARBEID	18
	a. Tilvenning og oppstart - den første tiden	18
	I. Tilvenning på småbarnsavdeling 1-2 år	18
	II. Tilvenning på avdeling 3-6 år	18
	III. Foreldreaktiv tilvenning	19
	b. Foreldresamtaler og -møter	19
	c. Små drypp - den daglige kontakten	20
	d. Månedssavis og nettside	20
	e. Foreldrespørreundersøkelse	20
	f. Familiebegivenheter	21
	g. Dugnad	21
4	VURDERINGSPRAKSIS	21
	a. "Vi skynder oss langsomt"	21
	b. Voksenrollen i lek på tur og på uteområdet	22
5	ÅRSHJUL	24

1. PRESENTASJON AV BARNEHAGEN

a. Det var en gang

Rusvik Naturbarnehage ligger i landlige omgivelser ved Karmsundet like sør for Kopervik sentrum. Barnehagen har lett adkomst til naturområder som sjø, skog og mark og til byen. Barnehagen ble til da noen foreldre som ikke fikk barnehageplass i Karmøy kommune tok kontakt med Trygge barnehager A/S for å få hjelp til å starte sin egen barnehage. Karmøy kommune stilte tomt til disposisjon, samt garanti for husbanklån. Barnehagen stod ferdig 30. juli 1990. I ettertid har Karmøy kommune overtatt bygningen og Rusvik Naturbarnehage leier nå lokalene.

I løpet av de to første årene utviklet personalet i barnehagen, i samarbeid med barn og foreldre, barnehagens pedagogiske plattform og profil; Rusvik Naturbarnehage, med hovedvekt på naturopplevelser og omtanke for våre omgivelser. Og med det ble vi en av de første naturbarnehagene i Norge!

Barnehagen startet som en andelsbarnehage, men er nå gått over til å ha samvirkeforetak som organisasjonsform. Vi har tre avdelinger med til sammen 56 plasser for barn i alderen 0-6 år. Vi har en småbarnsavdeling med plass til 14 barn og to avdelinger med barn i alderen 3-6 år (18 plasser på Blå Havkatt og 24 plasser på Grønne Kolibri).

Naturlig meningsfylt

b. Natur- og miljøbarnehage

Det første året med nytt personale i nystartet barnehage var preget av ”jakten på vår personlighet”. Vi lette bevisst etter en pedagogisk plattform som skulle ta utgangspunkt i det dagsaktuelle barnet, det vil si det barn er opptatt av i dag og det som preger verden rundt det. Det skulle være en plattform alle ansatte kunne stå for og identifisere seg med, ikke bare for et år, men for alltid.

Med øyne og ører åpne både på kurs, i forhold til debatter i media og i litteratur snappet vi opp signaler som sa at fysiske aktiviteter utendørs var et forsømt område i barnehagene. Barneombudet som hadde åpnet innringingstelefon for barn fikk flest henvendelser av barn som var bekymret for miljøet. Her var noe å ta tak i. Så da satset vi på det! Vi startet i det små med en fast turdag, som etter hvert er blitt tre utedager for alle avdelinger og med større innhold enn å lufte matpakken.

Naturopplevelsen og interessen for omgivelsene ble det sentrale. I ettertid har vi også lagt vekt på mer konkret miljøarbeid både inne og ute og synes at vi traff ganske bra både når det gjelder det dagsaktuelle barnet og morgendagens voksne. Det er viktig for oss å presisere at det ikke er oss voksne i barnehagen sine interesser som preget valg av pedagogisk forankring, men at det var et resultat av bevisste verdivalg ut fra signaler som barn og samfunnet gav oss. Barnehagen har og skal ha et samfunnsansvar.

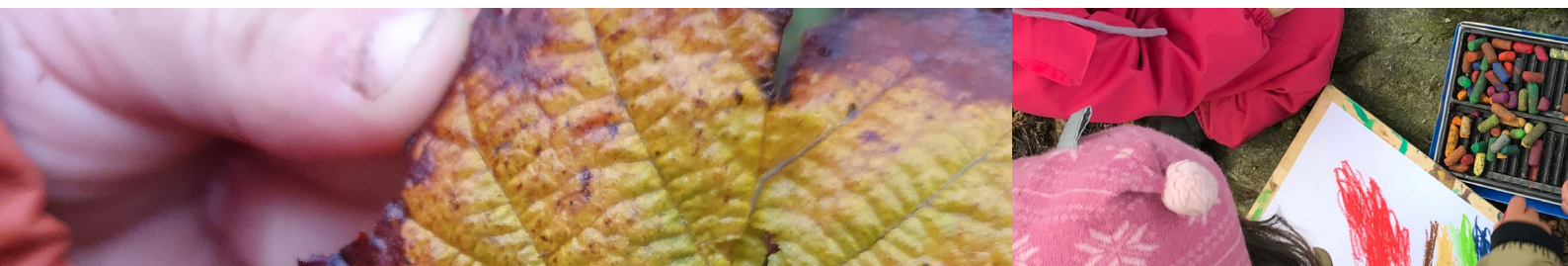
Dette var begynnelsen. Vi har siden da brukt tid og midler på å skolere oss innenfor feltene naturopplevelser og miljøvern i forhold til barn.

Vi har kjøpt inn bøker og utstyr i forhold til temaet, bygget koie i skogen (Sniglahuset) og vi har samlet masse erfaring som vi nå bygger videre på og formidler til nye ansatte. Vi har lagt stien etter hvert som vi har gått den. Vi har ikke vært redde for å prøve ut nye ideer, for slik har vi erfart at vi utvikler oss hele tiden.

Vår arbeidsmetode er ikke først og fremst å hente naturen inn i barnehagen, men å gå ut til naturen og bli kjent med den der. I stedet for å peke på all verdens miljø-ødeleggelser vil vi ha et positivt fokus; å bli glad i, og få en kjærlighet til, naturen og på den måten få lyst til å verne om den. Som naturbarnehage er utelivet den viktigste plattformen for vårt arbeid. Ut fra den enkle filosofi om at ”det vi er glad i, vil vi ta vare på”, ble hovedmålet for Rusvik

Naturbarnehage at barna skal bli glade i naturen for slik å ønske å ta vare på den. Derfor er natur og friluftsliv sentralt.

Barnehagens beliggenhet gjør at vi har mange naturtyper (sjø, mark, skog, bekk, og lynghei) i gangavstand fra barnehagen. Disse brukes aktivt av alle barna på utedagene gjennom hele året. Vårt engasjement for og arbeid med å ta vare på naturen er også viktig. Sånn sett påtar Rusvik Naturbarnehage seg et stort samfunnsansvar. Samtidig som vårt engasjement og vår bruk av nærområdene gjør oss kjent i lokalmiljøet og lokalmiljøet kjent med oss.

c. Naturfilosofi og uteliv

“Mennesket er en del av naturen og ikke en liten gud utenfor.” (John Dewey)

I Rusvik Naturbarnehage arbeider vi i og med naturen. Vi vil at barna skal bli glade i naturen, fordi det vi er glade i, vil vi også ta vare på.

For å bli glad i noe, må vi oppleve det. Man må oppdage kjærligheten for saker og ting. I en tid der mennesker gjerne aldri har vært mer distansert fra naturen, så har det ei vært en viktigere epoke å gi barna en tilknytning til det naturlige. Vi skal forhindre naturunderskudd og gi barna vitamin N (-atur), som den amerikanske forfatteren Richard Louv skriver om. Fokuset vårt i Rusvik ligger ikke på hvordan naturen blir forurenset, men på å gi barna positive og varierte opplevelser ute i naturen. Naturen er noe vi kan bruke, men ikke forbruke. Dette vil vi også gi videre til barna. Vi lar barna være i og bruke naturen på den måten som er mest naturlig for barn; gjennom lek.

Vi går på tur i all slags vær (hele året) til varierte områder, for eksempel skog, mark, sjø, strand, myr og bekk. Dette er faste turplasser vi kommer tilbake til gjennom hele året. Slik kan barna bli trygge og lære områdene å kjenne, samt at vi kan følge årstidsvariasjonene.

Naturen er verdens største gymsal, der barna har et uendelig utvalg av "lekeapparat", fra trær å klatre i, steiner å balansere på, til busker å kripe under. Alt sammen ber om å bli brukt og har ikke definerte funksjoner. Eng og mark er til for å løpe over, eller ligge stille i, og kanskje undersøke gresset som gror og småkrypene som kravler. Naturen er en fantastisk lek- og

Naturen er en leke- og læringsarena

læringsarena. Den beste - vil vi påstå! Alt vi kan lære inne, kan vi også lære ute i det fri, om det er bokstaver, empati, farger eller fysikk og matematikk.

På våre ekspedisjoner studerer vi omgivelsene, studerer floraen og faunaen, leker, fisker, setter krabbeteiner, klatrer i trærne eller fjellet, lager mat, bader, samler sommerfugler, forteller eventyr eller historier, plukker nøtter og mye mye mer. Vi gjør det som barna måtte finne på, de voksne har planlagt eller naturen innbyr til.

I tillegg til å la barna oppleve naturen og bli glad i den, ble det også naturlig å arbeide med annet holdningsskapende arbeid som miljøbevissthet. Vi har jevnlig små eller store prosjekter som gjør oss mer bevisste på hvordan vi best mulig kan ta vare på den mangfoldige og flotte naturen vi har rundt oss.

Barn og voksne undersøker det vi finner og vi lærer sammen. Er det noe vi ikke kan, finner vi det ut sammen. På den måten lærer vi både hva et dyr heter, og metoder for å søke kunnskap. Det vi ikke vet, kan vi lære oss sammen.

I vårt tilbud er utetid og friluftaktiviteter helt essensielt.. For at barna skal dra nytte av dette på best mulig måte, er det avgjørende med noen praktiske forutsetninger. Utetid, spesielt i naturens skiftende forhold, krever riktig bekleddning (se for øvrig kapittel 4. punkt c.). Vi starter ofte turdagene ute fra kl. 8 - også på vinterhalvåret. Dette setter krav til påkledning og planlegging fra foresatte sin side. Å respektere leveringstider er også viktig for å sikre at vi utnytter dagen optimalt..

d. Miljøfyrtårn og Grønt Flagg

Siden Rusvik Naturbarnehage ble startet i 1990, har vi hatt fokus på hvordan vi kan la barna bli glade i naturen og ta vare på miljøet rundt oss. I 2003 fikk vi det håndfaste bevis på vår miljøprofil. Da ble vi sertifisert av Miljøfyrtårn - som første bedrift på Haugalandet! Miljøfyrtårn krever resertifisering hvert 3. år. Det vil si gjennomgang av hele bedriftens miljøtiltak sammen med en tredjeparts konsulent hvert 3. år. I tillegg leverer barnehagen en årsrapport hvert år, som dokumenterer det systematiske miljøarbeidet..

Grønt Flagg er en annen miljøsertifiseringsordning som henvender seg til barnehager, grunnskoler og videregående skoler. Vi ble godkjent på prosjektet med å bygge insekthage på uteområdet vårt. For å beholde Grønt Flagg har vi hvert år et nytt (eller videreført) prosjekt rettet mot miljøarbeid.

Barnehagen har blitt overrakt mange priser og begeistring for sitt arbeid med miljø i barnehagen. Blant disse er Rogaland Fylkeskommune sin miljøpris i 2010, Utdanningsforbundet sin klimapris i 2019 og Karmøy kommune sin miljøpris i 2020.

Se **miljofyrtarn.no** og **grontflagg.no** for mer informasjon om hva sertifiseringene innebærer.

e. Kildesortering og kompostering

Vi driver med kildesortering i Naturbarnehagen. Det er et resultat av at vi ønsker å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. Konkret innebærer det at vi sorterer ut det avfallet vi produserer i barnehagen som kan leveres til gjenvinning. Dette gjelder papp/papir, plast, glass, metall og spesialavfall. I tillegg komposterer vi alt hage- og matavfall i de to varmkompostbingene vi har.

Barnehagens husholdninger har tidligere, før Karmøy kommune sine nye ordninger, hatt mulighet til å levere plastavfall og glass og metall i barnehagens kildesorteringsstasjon.

Til daglig er kildesortering ren rutine, men vi konkretiserer arbeidet ved blant annet å resirkulere papir selv, gjennom sanger og fortellinger, prat og ekskursjoner. Vi mener at å arbeide med kildesortering på denne måten er holdningsskapende, kunnskapsgivende og miljøarbeid i praksis. Det samme gjelder søppelrydding på turer - det er en selvfølge hele året!

Vi er også kritiske til det vi kjøper inn. Noe av det vi vurderer ved innkjøp er om produktet har miljøgodkjenning, hvilke materialer prod-

uktene er produsert av, om vi virkelig trenger produktene (kan vi reparere det vi har?), holdbarhet på leker og utstyr og hvor mye restavfall produktene gir. Vi fører også oversikt over leverandører og deres godkjenninger

når det kommer til miljøledelsessystem. Ved manglende godkjenninger, oppfordrer vi den aktuelle bedriften til å igangsette miljøtiltak. Ved noen tilfeller vurderer vi også overgang til en annen leverandør som har godkjenning.

f. Hagearbeid, drivhus og kjøkkenhage

I den mildeste årstid vektlegges hagearbeid og arbeidet i drivhus og kjøkkenhage. Vi har troen på at det er viktig "å ta vare på", samtidig som vi mener at det er med på å oppøve den estetiske sansen og trivselen i miljøet. Ved siden av dette ønsker vi å vise barna, i praksis, hvordan frukt

og grønt blir til og viktigheten av å dyrke på økologisk vis. Det er de voksne som i hovedsak har ansvar for dette arbeidet, men barna deltar aktivt som del av planlagte aktiviteter eller etter eget ønske.

g. Tøybleier

Våren 2010 innførte vi i Rusvik Naturbarnehage bruk av tøybleier. Tøybleier er miljøbesparende på flere måter og startet som et tiltak for å redusere mengden restavfall fra barnehagen.

Barnehagen holder og tøybleiebruk medfører slik ingen kostnader for foresatte.

Les mer om tøybleier på rusviknaturbarnehage.no

h. Styringsverket i barnehagen

Vi er gjennom barnehageloven pålagt å ha et styre, et foreldreråd og et samarbeidsutvalg i barnehagen. Barnehagelovens § 4 gir nærmere regler om styrets og sammensetning og oppgaver.

Foreldrerådet består av foresatte til alle barn i barnehagen. Foreldrerepresentantene i Samarbeidsutvalget (SU) representerer foreldrerådet. Disse velges på første foreldreråd (-møte), som oftest i september måned.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

Samarbeidsutvalget sin sammensetning er slik:

- To representanter for de ansatte
- To representanter for foreldrene
- Styrer har møte- og uttalerett

Eierstyret sin sammensetning er slik:

- Tre representanter (hvorav en utnevnt styreleder) for foresatte
- En representant for de ansatte
- Styrer er fast referent og har møte- og talerett

Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet legges fram for foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Hver av gruppene som er representert har også varamedlemmer som blir innkalt ved forfall fra faste medlemmer. Samvirkestyret er det samme som styret for samvirkelaget, eller alle medlemmer i barnehagen. Ifølge § 4 i barnehagen sine vedtekter skal samvirkelaget ledes av et styre på tre medlemmer som på årsmøtet blir valgt for to år om gangen. I tillegg sitter det en representant fra de ansatte i styret. Eierstyret velger leder selv. Oppgavene de har er å sette opp og følge budsjett, arrangere årsmøte, foreta ansettelser, behandle personalsaker, m.v

Årsmøtet er andelslagets øverste myndighet og avholdes i mars måned. Styrer er fast referent og har møte- og uttalerett.

2. PEDAGOGIKK OG INNHOLD

Barnehagens pedagogiske grunnsteiner er essensielle for å skape en trygg og stimulerende lek- og læringsarena for barna. Gjennom en helhetlig tilnærming til omsorg, lek, læring og dannelse legges det til rette for at barna får en utviklende og utfordrende hverdag som ivaretar deres behov og interesser. Under vil vi presentere våre grunnsteiner nærmere.

a. Hovedmål og pedagogiske kriterier

” Naturlig meningsfylt -
me våge å gjøre ting litt
annerledes.

Hovedmålet vårt er at barna skal bli glad i naturen på deres egne premisser - at de får positive naturopplevelser og holdninger som de kan ta med seg videre i livet. Gjennom dette skal de ønske å ta vare på naturen og miljøet omkring seg.

Barnehagen benytter et utarbeidet sett med kriterier som gjelder som kompassnål i arbeidet med å overføre Rammeplanens intensjoner i handling samt evaluering av barnehagetilbudet.

Under følger de gjeldende kriteriene:

- KRITERIUM A:
Vi er glade i naturen og bruker den aktivt
- KRITERIUM B:
Vi gir barna et positivt selvbilde
- KRITERIUM C:
Barnehagen preges av god kommunikasjon
- KRITERIUM D:
Barnehagen er barneorientert og verdsetter barndommens egenverdi
- KRITERIUM E:
Vi bygger vår virksomhet på allmennetiske grunnverdier
- KRITERIUM F:
Personalet reflekterer og utvikler egen praksis
- KRITERIUM G:
Det er rom for mangfold i barnehagen vår

Sikkert
fremtidsblikk

b. Omsorg og danning

” Barndommen er ikke et venterom til voksenlivet.

Friedrich Fröbel

De voksne i Rusvik Naturbarnehage bryr seg og gir oppmerksomhet og omsorg til hvert enkelt barn.

Omsorgsbegrepet hos oss omfatter at vi gir barna positiv oppmerksomhet i form av ros, oppmuntring og fysisk kontakt. Vi gir barna mestringsopplevelser og utfordringer som vi vet de vil klare, for eksempel å smøre mat selv, klatre i tau og påkledning. Vi lytter til og snakker sammen med dem. Voksne ”ser” det enkelte barn, kan tolke deres kroppsspråk og ta hensyn til ulikheter.

Omsorg for oss handler også om å være imøtekomende voksne som genuint viser barna kjærlighet, støtte, og hjelper dem med å mestre egne følelser. Vårt ansvar er å gi barna mestringsfølelse, glede og tilpassede utfordringer slik at de lærer å håndtere motbør. Omsorg tar mange former; det handler ikke bare om kos, klem og hyggelige ord, men også om å ta hensyn til barnas individuelle behov, å ”pushe” dem litt når det trengs, og skape en atmosfære av trygghet og tillit.

Nærhet blir gitt på barnas premisser. Vi legger vekt på omsorg der alle barn får omsorg tilpasset deres spesifikke behov. I tillegg oppmuntrer vi en

kultur der barna viser omsorg for hverandre og ansatte, og omvendt. Dette bidrar til å fremme trøst, glede, klemmer og effektiv kommunikasjon. Å bry seg om andre, samt utvikle evnen til empati og sympati, står sentralt i vår omsorgspraksis.

Danning handler om å bli seg selv. Gjennom danning vil vi at barna skal lære seg regler og normer som gjelder i ulike områder av samfunnet. Vi voksne må være gode rollemodeller og oppfordrer barna til selv å løse konflikter verbalt og uten en voksens inntreden mens vi er observante og veileder barna når det er behov for det.

I barnehagen legger vi stor vekt på danning som en helhetlig tilnærming. Vår oppgave er å fostre respekt, omsorg, tillit og ærlighet, og å veilede dem til å stå opp for både seg selv og andre. Gjennom positive tilbakemeldinger på barnas sterke sider og støtte til deres utfordringer, bidrar vi til å fremme motivasjon og trygghet. Barna blir oppmuntret til å delta i sosiale sammenhenger, vise hensyn, og forstå betydningen av grenser, lover og regler.

Videre fokuserer vi på ”learning by doing”, kombinert med refleksjon, slik at barna blir oppmuntret til å kjenne sine egne styrker, utfordringer, begrensninger og muligheter. Gjennom denne tilnærmingen ønsker vi å forme barn som er robuste, selvstendige, kjenner sine egne grenser, og som tar og står for egne valg.

c. Lek

” Å gjøre lek av alle ting er barnas gave til menneskeheten.

Maria Øksnes

Lek er en viktig del av livet i barnehagen og vi legger til rette for at barna får gode lekemuligheter. For at barn skal kunne leke, må visse behov være tilfredsstilt. De må ha nok mat og drikke, være uthvilt og opplagte. De må være trygge på seg selv, barna de skal leke med og på de voksne. Personalet må være tilgjengelige for barna ved å gi støtte, inspirere og oppmuntre barna i leken.

Barns lek er en naturlig, kraftfull og autentisk del av deres utvikling og er alltid på barnas egne premisser. Det er i leken barna finner en form for ”frihet” fra den voksne verden, og de får utfolde seg på en frivillig og lystbetont måte. Gjennom

lek legges grunnlaget for å mestre livet, hvor barn utvikler sine sosiale ferdigheter og tester egne grenser. Dette er uten tvil en av de viktigste aspektene for barnets utvikling. For små barn er leken preget av utforskning,

imitasjon og kroppslig aktivitet. I leken skjer det enormt mye; den er både utfordrende og lærerik. Leken gir barna mulighet til å lære i naturlige omgivelser, hvor de er fullstendig til stede i ”her og nå”. Den er drevet av mening og interesser.

Det er avgjørende at voksne gir nok rom for leken og forstår deres rolle – noen ganger aktivt deltagende, andre ganger passivt observerende – for å sikre at leken forblir en naturlig og uvurderlig del av barnets hverdag.

Leken har en del viktige særpreg:

- motivasjon for lek kommer fra barnet selv
- den er frivillig og spontan, og barn kan trekke seg fra den
- leken er et mål i seg selv (leken har egenverdi)
- leken er grunnlag for opplevelser og bearbeiding av disse
- leken er grunnlag for utprøving, problemløsning og læring
- leken er grunnlag for identitetsutvikling og evne til sosial samhandling
- leken er utgangspunkt/grunnlag for barnekultur
- leken er frivillig
- leken er avhengig av virkeligheten
- styrker koordinasjon, motorikk og beherskelse
- er av eksistensiell betydning - er barnas foretrukne lære- og væremåte

d. Lek og læringsstiler

” Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter

Barnehageloven § 2

Barn kan lære gjennom alle typer aktiviteter i barnehagen, både de som er planlagt og styrt av voksne og i hverdagsaktiviteter som lek, påkledning og måltid, i samvær med venner og i spontane her-og-nå-opplevelser. Noen barn er av natur undersøkende og spørrelystne, mens andre sjeldnere oppsøker nye situasjoner og spør mindre. Ved å bruke tankene om intelligensene og ulike læringsstilene kan vi tilrettelegge en god læringsarena som tar hensyn til disse forskjellene.

Læring for oss er en dynamisk prosess, der lek er selve fundamentet. Gjennom leken anerkjenner vi intelligensene og hvordan hvert barn tilegner seg kunnskap på ulike måter. Selv om læring skjer organisk, integrerer vi også voksenstyrte

og planlagte aktiviteter for å bygge på barnas forståelser. I vår tilnærming er kunnskapen om relasjoner, enten det er mellom voksen og barn, barn og barn eller barn til voksen. Disse relasjonene fremmer læring i naturlige settinger, hvor barna får utforske og forstå verden rundt seg.

Kommunikasjon og handling er sentrale verktøy i denne prosessen. Voksne fungerer som rollemodeller, viser barna viktigheten av kroppslighet, og veileder dem til å kjenne sine muligheter, styrker og utfordringer. Gjennom erfaringer og egne opplevelser lærer barna best, og vi kan strø på med kunnskap og undre sammen med dem, særlig når barnas nysgjerrighet og interesse blomstrer.

Læringsstil er den måten hvert enkelt individ best kan konsentrere seg på, behandle, samt huske ny og vanskelig informasjon. Noen lærer best det de hører, andre det de ser, mens noen må ta og føle på for å lære best mulig. Alle læringsstiler er like gode. Alle har styrker, men de er forskjellige. Det gir oss en utfordring slik at vi kan legge til rette for et læringsrom som er tilpasset hvert enkelt barn.

c. Barns medvirkning

” Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet og i saker som gjelder dem selv. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. I alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn i barnehagen, skal hva som er best for barnet, være et grunnleggende hensyn.

Barnehageloven § 3.

Begrepet medvirkning gjenspeiler et pedagogisk grunnsyn som handler om måten vi forstår, møter og handler sammen med barn.

For å imøtekomme barnas rett til medvirkning er det viktig å ha fokus på voksenrollen: *”Barn må erfare tydelige og ansvarsfulle voksne som tar hensyn til hele gruppen”* (Kunnskapsdepartementet).

Det er de voksne i barnehagens ansvar å gi barn muligheten til å velge i situasjoner de har forutsetninger for å forstå konsekvensene av, altså valgmuligheter tilpasset enkeltbarnet sitt interesse- og modningsnivå.

I Rusvik Naturbarnehage tar vi barnet på alvor. Vi er lydhøre og nysgjerrige voksne, med en genuin interesse for barnets opplevelsesverden. Vi møter barnet på deres premisser og vektlegger tid og rom for ”den gode samtalen”.

Barn i Rusvik Naturbarnehage skal bli møtt med anerkjennelse, omsorg og respekt av bevisste voksne som vet at barn kan, vet og vil.

I Rusvik Naturbarnehage mener vi medvirkning handler om bl.a. disse tingene:

- Menneskesyn; syn på barn og barndom; likeverdig, men ikke likestilt
- Tilrettelegge for barns ønsker og behov blir hørt og ivaretatt
- Respekt og forståelse for og fokus på barns egeninitierte og frie lek
- Viktig med kunnskap om lek og lekens betydning for barns utvikling
- ”Virke sammen med” andre; danning og demokrati
- Støtte til å utvikle stor grad av selvstendighet og et positivt selvilde
- God kommunikasjon mellom voksne og barn - på alle plan (verbal- og non-verbal)
- Respekt og forståelse

Voksne og barn lærer sammen

f. Mange Intelligenser (MI)

For en del år siden startet vi et utviklingsarbeid som etter hvert har blitt en del av vår pedagogiske plattform. Vi ble interessert i Howard Gardners teorier om "Mange Intelligenser" og teoriene om ulike læringsstiler. Denne måten å tenke på har vi implementert i både det daglige arbeid med barnas utvikling og planlegging- og dokumentasjonsarbeid.

” Vi er født med evner, med evner av mange slag og alle har vi evner i en eller annen retning. Intelligensene er uavhengige av hverandre, men samtidig også avhengige av hverandre. Vi har ikke våre sterke sider innen samme intelligens. Våre sterke sider er meget avhengig av stimuli, interesser og kultur. Hvis vi får lov til å utvikle sterke sider, får vi selvtillit, gå-på-mot og nysgjerrighet, noe som kan åpne nye sider av livet og kulturen for oss.

Howard Gardner

Når vi jobber med fokus på de ulike intelligensene er målet å få kjennskap til det enkelte barns sterke sider. Ved å kjenne barnets styrkesider kan barnehagen og hjemmet via de sterke sidene styrke de som er mindre fremtredende. Dette vil sammen fremme barnets allsidige utvikling.

Hvert barn har hos oss en egen Mange Intelligenser-profilbok som viser bilder og små historier fra barnets utvikling mens de er i barnehagen. Denne boken får barnet utlevert til eget eie når han/hun slutter i barnehagen.

g. Progresjonsplan i forhold til alder og modning (MI)

I Rusvik Naturbarnehage er som nevnt Howard Gardner sin teori om Mange Intelligenser (MI) inspirasjonskilden og metoden bak vårt pedagogiske arbeid for å gi barna et variert aktivitetstilbud og sikre mangesidig, for ikke å si allsidig utvikling. Vi har derfor valgt å implementere rammeplanens fagområder i MI. Konkret betyr det at vi har innarbeidet rammeplanens fagområder "Kropp, bevegelse

og helse" i den kropps-kinestetiske (kroppsklok) intelligensen, fagområdet "Antall, rom og form" i den logisk-matematiske (systemklok) intelligensen og så videre. I tillegg har vi arbeidet oss gjennom alle rammeplanens "må og bør"-punkt under hvert fagområde. Intelligensene eksemplifiseres med konkrete oppgaver eller aktiviteter. Disse er igjen ordnet i 5 trinn som representerer ulike modningsnivå hos barn.

Det hele er så forfattet til et dokument vi kaller vårt "pensum". Dette pensumet brukes som et hjelpemiddel for å sikre at alle barn får erfaringer og kunnskap tilsvarende rammeplanens krav og tilpasset sine egne forutsetninger.

Opplevelser, aktiviteter, oppgaver, opplegg og lignende tilrettelegges ut fra MI-teorien og pensum for barna både i hverdagssituasjoner, daglig lek og voksenstyrte aktiviteter.

Metodisk tilrettelegges disse på ulike måter:

- Individuelt
- I grupper på 3-6 barn
- Større barnegrupper
- Innad på avdelingen
- På tvers av avdelingene

Aktivitetene tilrettelegges på alle arenaer, ute som inne. I de sammenhengene det er naturlig bruker vi nærmiljøet/lokalsamfunnet i opplegget. Valg av metode og tilrettelegging foretas ut fra målsetting og barnet/ gruppens behov og forutsetninger. Intensjonen er å sikre individuell oppfølging, samt sosial trening/kompetanse.

h. Måltider og økologisk mat

Det vi spiser som barn får følger for helsen resten av livet. Dette tar vi konsekvensen av i Rusvik Naturbarnehage. I løpet av barnehagedagen får barna servert 2 stk måltider. Frokosten kan bringes medbrakt (se forøvrig punkt 4.c.). Måltidene er satt med ca 3 timer i mellom og skal være et fullverdig måltid. Det første måltidet spises enten i barnehagen, der vi vektlegger det sosiale rundt bordet og at barna prøver selv, eller som nistepakke ute i naturen. Ved måltid nummer to prioriterer vi servering av økologisk frukt, grønt og nøtter, samt noe grovt kornprodukt attåt.

Vi viser til Helsedirektoratet (I kapittel 2. § 9. i veileder til *Forskrift om helse og miljø i barnehager, (...)*) som blant annet fremhever at barnehagen skal vektlegge måltidets sosiale funksjon og plass i pedagogiske miljøet, samt sørge for at barna har tilstrekkelig tid og ro til å spise (minst 30 minutter). Vi ser det som sentralt at barna får variert kosthold i barnehagen, og tuftet på det vi kan kalle tradisjonelt norsk kosthold. Vi har alltid hatt fokus på at barna skal få sunn mat i barnehagen vår, men den senere tids fokus har gjort oss ekstra bevisste og gitt oss en del tips rundt dette. Barna får for eksempel grovt brød med mest mulig fiber. Vi vektlegger frukt og grønnsaker og unngår "billige" produkt med usunne løsninger.

Det brukes mye sprøytemidler og giftstoffer i gjødsel og fôr i matproduksjon. Hos oss har vi valgt å ha mye fokus på at det vi bruker i barnehagen skal være produsert på økologisk vis og fri for gift og forurensing. Dette er til beste for alle som skal spise maten vi serverer. I et miljøperspektiv er også økologisk og/eller bærekraftig landbruk og fiske en viktig faktor, og noe vi ønsker å støtte og sette søkelys på.

Barnehagen har en egen bålgrue på uteområdet, samt utstyr (stormkjøkken, kvistbrenner og bålpanne) til å ta med på tur. Hver avdeling har tilgang på bålgrue hver 3. fredag og lager da varmmat på bål ute. Sporadisk blir det også tatt med utstyr og tilberedt mat ute i naturen.

i. Overgang fra barnehage til skole

]] Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og evt. skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Planer for barns overgang fra barnehage til skole må være nedfelt i barnehagens årsplan.

Rammeplan

Karmøy kommune har vedtatte rutiner for overgang mellom barnehage og skole. Her blir det vektlagt å bli kjent med hverandres arbeidsmåter og at barna skal bli trygge i den nye rollen de skal inn i. Vi har tett samarbeid og gjennomfører overføringssamtaler med de aktuelle skolene før overgangene. Det er også rom for ekstraordinære samtaler mellom barnehage og foresatte, i de tilfeller det er behov eller ønsker om det.

Gjennom MI (Mange Intelligenser) sikrer vi i barnehagen at alle barna som skal begynne på skolen har fått de grunnleggende stimuliene og forberedelsene som vi kan gi dem i barnehagen. Vi legger vekt på at barna blir utsatt for en

god dose frihet og et mangfold av formende opplevelser og erfaringer med vekt på progresjon og barnas modenhet. Tiden i barnehagen er forberedende på resten av livet, ikke kun skolen, og det legges dermed et stort ansvar i hendene til oss som jobber med barn.

Det siste året i Rusvik Naturbarnehage er de eldste barna Rosa Russ, som er en tradisjon der barna får være med på aktiviteter forbeholdt barnehageslutterne. På vårparten har vi forskjellige turer/aktiviteter som kun er for barnehagesluttere. De har blant annet egen russedåp, tar buss til Haugesund på kafe og museum, tar forskjellige russeknuter i barnehagen, går på Sålefjellstur og går fremst i 17. maitoget i Kopervik.

Fra tidlig høst går også de eldste på Grønne Kolibri og Blå Havkatt sammen på langturer. Dermed får vi også fokus på å danne relasjoner på tvers av avdelingene.

En vellykket skolestart ut fra 5-6 åringers perspektiv kan beskrives slik (iflg. Veilederen "Fra eldst til yngst" utgitt av Kunnskapsdepartementet i 2008):

- Jeg har fått en god avskjed med barnehagen
- Jeg har med meg erfaringer fra barnehagen (erfaringer, kunnskap og ferdigheter)
- Jeg bevarer gleden ved å begynne på skolen (markere overgangen)
- Jeg føler meg trygg på skolen (info; hva skjer i skolen?)
- Jeg har verdifulle relasjoner på skolen

3. FORELDRESAMARBEID

a. Tilvenning og oppstart - den første tiden

I. TILVENNING PÅ SMÅBARNSAVDELING 1-2 ÅR

Tilvenning på småbarnsavdelingen er en følsom tid, ettersom barna (og mange foresatte) opplever barnehagehverdagen for første gang. Vi fokuserer på å skape en trygg atmosfære hvor barna kan bli kjent i eget tempo. Foreldrene oppfordres til å tilbringe tid på avdelingen den første uken, og gradvis redusere sin tilstedeværelse etter barnets trivsel og behov. Personalet vil gi ekstra oppmerksomhet til hvert barns individuelle behov, og sikre at de føler seg trygge og ivaretatt i den nye settingen.

II. TILVENNING PÅ AVDELING 3-6 ÅR

For barn i alderen 3-6 år legger vi vekt på å fremme selvstendighet og sosiale ferdigheter under tilvenningen. Dette gjelder spesielt for de som har overgang fra småbarnsavdelingen. For å gjøre overgangen mykere for disse barna starter tilvenningen i sommerferien. Det er også fellesturer gjennom året, der man er på tur sammen med barn og ansatte fra de andre avdelingene. Tilvenningsperioden kan variere i lengde basert på barnets individuelle behov, men gjennom tett samarbeid med foreldre og gradvis tilvenning, ønsker vi å legge til rette for en sømløs overgang til avdelingen.

III. FORELDREAKTIV TILVENNING

Tilvenning i barnehagen er en viktig fase både for barn og foresatte. For å sikre en trygg og positiv start i barnehagen, oppfordrer vi foresatte til å være aktive deltakere. Dette innebærer tett dialog med personalet, tilstedeværelse i barnehagen etter behov, og en gradvis økning i barnets tid alene i barnehagen. På småbarnsavdelingen oppfordrer vi foresatte til å delta i praktiske gjøremål og være tilstede og aktive i omgivelsene. Ved å inkludere foresatte i tilvenningsprosessen, skaper vi en trygg og forutsigbar overgang for barnet. På vårparten har vi en åpen formiddag der nye barn og foresatte er invitert til å besøke barnehagen og avdelingen. I juni måned blir det arrangert et eget foreldremøte til foresatte med barn som har oppstart til nytt barnehageår.

b. Foreldresamtaler og -møter

Vi gjennomfører en samtale med foreldre til nye barn innen to uker etter oppstart i barnehagen. På Rosa Elefant (småbarnsavdeling) avholdes oppstartssamtalen i juni (før barnehagestart). Her vil vi snakke om tilvenningsperioden, barnehagen sine satsninger og utveksle nyttig informasjon. Det er viktig for at vi skal omgås barnet best mulig i en ny situasjon i nye omgivelser.

Ellers gjennomfører vi foreldresamtaler med foreldre minst en gang i løpet av året. Vanligvis skjer dette i januar/februar måned. Rosa Elefant, småbarnsavdeling, prioriterer å ha foreldresamtaler i oktober for å være tett på oppstartsperioden. I noen anledninger er det også aktuelt med en avsluttende samtale før overføringssamtaler med skolen.

Foreldremøter er stedet for den mer formelle kontakten med barnehagen. I Rammeplanen § 4.1 står det følgende: ***"Foreldrene må gis mulighet til å delta aktivt i planlegging av barnehagens innhold"***. På foreldremøtene informerer vi, spør, diskuterer og kommer til enighet om mange forhold i barnehagen og om det meste av innholdet i det vi driver med til daglig. På noen foreldremøter blir det foredrag/

innspill fra eksterne bidragsyttere. Vanligvis er det 2 foreldremøter i året. Et på høsten og et på vårparten.

c. Små drypp - den daglige kontakten

Det er her vi kan bli best kjent. Vi forteller om små og store begivenheter barnet har opplevd i løpet av dagen og prater om løst og fast. Denne kontakten preges ofte av hvor travelt dere foreldre og vi på avdelingen har det, men vi forsøker å nå dere i alle fall en gang i løpet av dagen, oftere når barnet kommer enn når det går.

Dette er også en situasjon der vi kan spørre foreldre om råd i forhold til barnet eller enkelt-episoder vi opplever og vi kan utveksle praktisk informasjon. Det er viktig å huske at vi ikke snakker om ting barnet ikke skal/bør høre "over hodet" på det. Be heller om noen minutter alene med en ansatt, dersom du har behov for å snakke om slike ting.

Vi forsøker å være så tilgjengelige og aktive som mulig ved levering- og hentesituasjoner. Det hender dog at vi må prioritere tilsyn og tilstedeværelse med barn, da det for eksempel er færre ansatte på plass sent på dagen. Om dere som foresatte forlater barnehagen uten å få tilstrekkelig informasjon, kan man også sende melding på Kidplan, slik at avdelingen kan eventuelt gi svar dagen etter. Det samme gjelder også fra ansatte til foresatte.

Sørg for å gi beskjed når barnet/barna blir hentet for dagen. Gi også beskjed dersom andre enn dere foresatte henter barnet/barna.

d. Månedssavis og nettside

Hver avdeling gir ut sin egen månedssavis. Her finnes refleksjoner rundt ting som har hendt og som er en viktig del av innholdet. Det kan gå på enkeltopplevelser og aktiviteter, eller mer refleksjon rundt hva som skjer i den enkelte

gruppe i form av sosialt samspill, konfliktområder, temaarbeid, begivenheter etc. Vi legger også korte oppsummeringer og bilder fra perioder på vår nettside under hver avdeling.

e. Foreldrespørreundersøkelse

Hvert år blir foresatte bedt om å svare skriftlig på en del spørsmål om hvor fornøyd eller misfornøyd dere er i forhold til innholdet i barnehagen. Det er Kunnskapsdepartementet som har laget og står for denne tjenesten. Dette er en brukervennlig måte for dere foresatte

å gi tilbakemelding på barnehagetilbudet. Vi behandler resultatene både i personalet og i Samarbeidsutvalget i etterkant. Besvarelsene blir diskutert og evaluert, og tilbakemelding og eventuelle endringer blir gjort kjent.

f. Familiebegivenheter

Vi arrangerer vanligvis to familiebegivenheter i løpet av året; lanternefesten i november og grillfest / sommeravslutning i juni. Dette er korte, innholdsrike arrangement som samler foreldre,

barn og personale til felles opplevelser og moro. Lanternefesten er med fokus på barnehagebarna og til grillfesten er søsken også invitert.

g. Dugnad

Vi oppfordrer alle som har mulighet til å stille på barnehagens dugnader. Det er Samarbeidsutvalget sammen med styrer som tar seg av organiseringen, men alle foreldre oppfordres til å delta. Dette er en fin måte å bli kjent med andre foreldre på, samtidig som man knytter bånd og hjelper til i barnehagen.

Å bli kjent på denne måten er nyttig både for trygghet og trivsel. Noen år har det vist seg vanskelig å få alle foreldre til å stille på dugnad. Samarbeidsutvalget har derfor bestemt at det i slike tilfeller blir gitt anledning til å ta kontakt med styrer for å få tildelt individuelle oppgaver.

4. VURDERINGSPRAKSIS

a. "Vi skynder oss langsomt"

Vurderingspraksis i barnehagen viser til måtene vi vurderer barnas læring og utvikling, samt hvordan de evaluerer kvaliteten på vår praksis. Målet med vurderingspraksisen i barnehagen vår er å støtte barnas læring og utvikling på best mulig måte. Vurdering finner sted i forskjellige deler av virksomheten og kan for eksempel være inndelt som individuelt, avdeling og på ledernivå.

På **individnivå** bidrar observasjoner og individuelle vurderinger til å kartlegge barnas utvikling og trivsel i barnehagen, dekning av behov og støtte til progresjon. Dette gir grunnlag for refleksjon, diskusjon og eventuelle justeringer i den daglige praksisen.

På **avdelingsnivå** gir vurderinger et kollektivt bilde av hvordan barnegruppen fungerer sammen, hvilke tiltak som må igangsettes til enkeltbarnet og hvilke pedagogiske tilnærminger som har best effekt. På denne måten kan pedagoger og avdelingen tilpasse tiltak og aktiviteter som fremmer barnas/barnets trivsel, læring og utvikling.

På **ledernivå** benyttes vurderinger og innsamlet data innagående for å vurdere kvaliteten på barnehagens tilbud og hva vi kan bli bedre på. Styrer og pedagogiske ledere kan dermed ta informerte beslutninger om strategier, ressurser og opplæring.

Det er ikke nok å dokumentere hva som har skjedd. På vegne av våre vurdering bør tiltak igangsettes og eventuelt endres underveis.

Personalet driver **fortløpende evaluering**, både av de voksnes tilrettelegging og samarbeid, barnas utvikling, barnehagens mål, innhold og arbeidsmetoder og barnehagens samarbeid med foreldre og nærmiljø. Vurdering foregår under arbeidet og når arbeidet med prosjekter/emner er slutt.

Møtevirksomhet og planleggingsdager blir flittig brukt til vurderingsarbeid på avdelings- og **organisasjonsnivå**.

Foreldremøter og -samtaler er også en integrert

del av vår vurderingspraksis. Disse samtalene gir en plattform for dialog mellom personalet og foreldre, der innsikt fra begge parter bidrar til en mer helhetlig forståelse av barnets utvikling, trivsel og behov. Det gir også en mulighet for foreldrene å bidra med verdifulle perspektiver og tilbakemeldinger, noe som styrker samarbeidet mellom hjem og barnehage.

Vi verdsetter og oppfordrer aktivt **barnas medvirkning** og tanker om deres barnehagehverdag. Gjennom samtaler, observasjoner og aktiviteter gir vi barna mulighet til å uttrykke sine meninger, følelser og ønsker. Å høre på og ta hensyn til barnets stemme sikrer at deres unike behov og interesser blir ivarettatt.

b. Voksenrollen i lek på tur og på uteområdet

” **Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.**

(Kunnskapsdepartementet)

I evalueringen av det nå avsluttede utviklingsarbeidet om ”Nysgjerrighet og undring”, ble viktigheten av tilstedeværelse og engasjement løftet frem av de ansatte. Etter videre samtaler og arbeid på møter, ble nytt prosjekt fokusert rundt den voksnes rolle i barnas lek på uteområdet og på tur.

Høsten 2025 gikk vi dessuten inn i et to-årig samarbeid som partnerbarnehage med Høgskolen på Vestlandet (HVL). Maritha Berger Nylund fra HVL følger opp og bidrar aktivt inn i vårt vurderingsarbeid ved å lede teori- og refleksjonsøker, tilby materiell og relevant

forskning, samt være en kritisk sparringspartner med det å drive naturbarnehage.

Tidlig i prosessen satte vi oss mål som i stor grad er forankret både organisatorisk og faglig. For oss var det viktig å prioritere god tid – vi skynder oss langsomt – og å få bedre innsikt i hvor utfordringene faktisk ligger.

Så langt i arbeidet oppleves det at kombinasjonen av teori, refleksjon og praktisk utprøving har økt bevisstheten rundt de voksnes rolle i utelek og på tur. Refleksjon og deling av praksis løfter frem solskinnshistorier, så vel som hendelser der vi "trækker i salaten".

Deling uansett form og måte er like viktig, da det åpner for å ha et kritisk blikk på hva vi gjør i barnehagen og utfordrer oss direkte som fagfolk. Denne måten å jobbe på bidrar til gode diskusjoner som igjen mater det faglige og kvaliteten ut til barna.

Gjennom arbeid i ledelse og på avdelinger, refleksjonsøktene sammen med HVL, praktiske oppgaver, fagdager og aktivitet ute sammen med barna, har vi fått økt fokus på observasjon og refleksjon av vår rolle. En rolle som er mangefasettert og krever at vi til stadighet går opp våre egne spor

og vurderer vår egen og felles praksis.

Det oppleves i større grad at vi forstår hvordan vår tilstedeværelse påvirker barns lek, utforsking og fellesskap. Arbeidet har styrket bevisstheten om verdien av å stoppe opp og reflektere over egen praksis, og at små justeringer i møte med barna kan ha stor betydning.

Som et tiltak har vi med hjelp av foresatte laget til kasser som inneholder forskjellige naturmaterieell på uteområdet. Her er det fast plass for pinner, dekorsteiner, kongler i forskjellige størrelser og treskiver. Ut fra å tilby variert materieell ser vi at leken får en ny komponent og kan også bidra til at ny lek og utforsking kommer til.

Arbeidet er fortsatt i utvikling, og vi ønsker å fortsette å undersøke hvordan vi kan være enda mer bevisste voksne som støtter barns lek i naturen og på uteområdet.

5. ÅRSHJUL

August

- Nytt barnehageår starter den 15. august - tilvenning på avdelingene
- Ferieavvikling for personal til og med uke 33

September

- Foreldremøte, valg av representanter til SU og foreldredugnad
- Oppstartssamtaler Blå Havkatt/Grønne Kolibri
- Mandag 7. september - Planleggingsdag

Oktober

- Høstfest for barnehagebarna

November

- Lanternefest for familiene
- Innmelding av barnas julefri
- Torsdag og fredag 5.-6. november - Planleggingsdager

Desember

- Julefrokost for foreldre
- Pepperkakehusknusefest
- Nissefest
- Juleforberedelser og aktiviteter
- Torsdag 24. desember - Julaften
- Fredag 25. desember - Første juledag
- Torsdag 31. desember - Nyttårsaften

Januar

- Foreldresamtaler
- Søke barnehageplass søsken (frist 1. februar)
- Fredag 1. januar - Første nyttårsdag
- Mandag 18. januar - Planleggingsdag

Februar

- Karneval
- Foreldremøte
- Hovedopptak med søknadsfrist 1. februar
- Aktiviteter knyttet til Samefolkets dag 6. februar

Mars

- Påskelunsj
- Årsmøte og foreldredugnad
- Innmelding av barnas påskeferie
- Starte årets arbeid i hage og drivhus
- Onsdag 24. mars - Onsdag før påske - barnehagen stenger 12:00
- Torsdag 25. mars - Skjærtorsdag
- Fredag 26. mars - Langfredag
- Mandag 29. mars - Andre påskedag

April

- Innmelding av barnas sommerferie (frist 15. april)
- Hagedag

Mai

- Rosaruss
- Maifest og aktiviteter tilknyttet Grunnlovssdag
- Torsdag 6. mai - Kristi Himmelfartsdag
- Fredag 7. mai - Planleggingsdag
- Mandag 17. mai - Grunnlovssdag/Andre pinsedag

Junj

- Grillfest for familiene
- Personalets ferieavvikling begynner i uke 25
- Biotop-prosjekt på hver avdeling
- Overnattingstur for barnehageslutte

Juli

- Ferieavvikling
- Felles/grupper med tilvenning på Grønne Kolibri og Blå Havkatt

Flere detaljer og planer fra den enkelte avdeling skrives om i månedsavisene, på Kidplan og/eller legges ut på vår hjemmeside

www.rusviknaturbarnehage.no

Månedsavisene leveres ut i papirform på barnas plasser og/eller på Kidplan.

Vi tar forbehold om endringer.

KARMOY TRYKKEFI AS

**Vi skynder
oss langsomt**

